

INHOUD

Op Zoek Naar De Zin Van
Het Leven 2

Najagen Van Wind 4

Leren 5

Vluchten 9

Werken 12

Liefhebben 16

Het Doel Van Het
Leven Ontdekken 20

Weten Wie

Er De Baas Is 20

Zijn Aanwijzingen

Volgen 25

Voor De Heerlijkheid
Van God 29

Om anderen te kunnen
helpen 30

De Zin Van Uw Leven . . 32

WAARVOOR LEEF IK?

Hoe komt het dat wij ons soms zo leeg voelen? Wat heb je eraan om dag aan dag op dezelfde zinloze manier door te gaan? Hoe vinden we bevrediging en betekenis in de zich steeds herhalende routines en onzekerheden van het leven?

In wat hier volgt ver kent redacteur Kurt de Haan van *Our Daily Bread* de oude maar tijdloze woorden van Prediker, op zoek naar antwoorden op de diepste en meest verontrustende vragen die ons kunnen bezighouden. We zullen zien dat we niet de rijkdom of wijsheid van Salomo nodig hebben om de antwoorden te vinden waarnaar we allemaal op zoek zijn.

Martin R. De Haan II

Uitgever: David Sper

Vertaling: Hella Willering

Tenzij anders aangegeven zijn de Bijbelteksten in deze uitgave ontleend aan De Nieuwe Bijbelvertaling, © Nederlands Bijbelgenootschap 2004/2007.

Copyright © 2007, 2014 RBC Ministries, Grand Rapids, Michigan, USA

Omslagfoto en -ontwerp: Terry Bidgood

Printed in the UK

OP ZOEK NAAR DE ZIN VAN HET LEVEN

Je hoeft niet suïcidaal te zijn om je af te vragen of je leven wel de moeite waard is.

Je hoeft niet diep in de schulden te zitten om je bankroet te voelen.

Je hoeft niet achter de tralies te zitten om gevangene te zijn van je eigen verlangens.

Je hoeft niet de straat op te gaan om je leven aan anderen te verkopen.

Je hoeft niet aan overspel te doen om bovenmatig met seks bezig te zijn.

Je hoeft niet aan drugs verslaafd te zijn om van een kunstmatige 'kick' te leven.

Je hoeft geen miljonair te zijn om gekocht te kunnen worden door de liefde voor het geld.

Je hoeft niet paranoïde te zijn om weg te vluchten van de diepere vragen van het leven.

Je hoeft geen bedrijfsleider te zijn om voor je werk te leven.

Je hoeft niet in de buurt van een afvalhoop te wonen om te vinden dat het leven een puinhoop is.

Je hoeft geen luxewagen te besturen om te geloven dat geluk met bezit komt.

Je hoeft niet dakloos te zijn om je verloren en niet op je plek te voelen in de wereld.

‘De meeste mensen leven stilletjes in wanhoop’
—Henry David Thoreau

Je hoeft niet dom te zijn om niet goed te begrijpen wat het leven inhoudt.

En je hoeft geen genie te zijn om de echte zin van het leven te ontdekken.

Wat is dan het geheim? Als de zin van het leven niet het privé-bezit is van briljante wetenschappers of toegewijde theologen, wie kent het dan

wel en hoe kan de rest van ons erachter komen? Waarom leven zo veel mensen in frustratie, leegheid, wanhoop, uitzichtloosheid, walging, apathie of boosheid?

Als de zin van het leven niet het privé-bezit van briljante wetenschappers of toegewijde theologen, wie kent het dan wel en hoe kan de rest van ons erachter komen?

Sommige mensen die op zoek zijn en over deze vragen nadenken, merken dat antwoorden waarmee anderen tevreden zijn voor hen helemaal niet afdoende zijn. Anderen zijn helemaal niet op zoek naar antwoorden—zolang ze maar een beetje kunnen genieten

van het leven. Weer anderen hebben alle hoop opgegeven dat ze ooit een oplossing vinden voor de pijn die ze van binnen voelen. Ze ontvluchten de harde werkelijkheid in een namaakwereld van een verdoving door drugs of alcohol. En, tragisch genoeg, sommigen beroven zichzelf van het leven.

Wie beschikt over antwoorden en waarom zijn zo veel mensen nog op zoek als er inderdaad antwoorden zijn? In deze brochure gaan we mee met de zoektocht van een man die bijna 3.000 jaar geleden geleefd heeft. Het is misschien moeilijk te geloven, maar de vragen waarover hij schreef zijn precies dezelfde als de fundamentele vragen waarmee de mensen vandaag de dag worstelen. Zijn waarnemingen klinken alsof ze komen van iemand die aan het begin van de 21e eeuw leeft. De zoektocht is dezelfde, evenals de wanhopige pogingen van de mens om antwoorden te vinden.

NAJAGEN VAN WIND

Een oefening in zinloosheid, dat is het: proberen een beetje van de wind te pakken. Je kunt net zo goed proberen een herfststorm te temmen of een orkaan te vangen. Het najagen van vervulling in je leven kan al net zo onmogelijk lijken, vooral wanneer je op de verkeerde plekken zoekt. Luister naar iemand die het met vallen en opstaan heeft geleerd.

Ik, Prediker, was koning van Israël in Jeruzalem. Ik heb met heel mijn hart elke vorm van wijsheid onderzocht, want ik wilde alles wat onder de hemel gebeurt doorgronden. Het is een trieste bezigheid. Een kwelling is het, die de mens door God wordt opgelegd. Ik heb alles gezien wat onder de zon gebeurt, en vastgesteld dat het niet meer is dan lucht en najagen van wind. (Pred. 1:12-14)

Voor deze schrijver leek het leven 'onder de zon' niets dan leegheid, nutteloosheid, zinloosheid. Hij heeft ermee geworsteld om betekenis te ontdekken in de vreugde en het verdriet van het leven van iedere dag.

Het najagen van vervulling in je leven is al net zo onmogelijk als het temmen van een herfststorm.

Wanneer we proberen het boek Prediker te begrijpen, dan helpt het om te weten wie het geschreven heeft en waarom hij zijn verslag opgetekend heeft. Nergens geeft hij zijn naam, maar de woorden waarmee hij zichzelf omschrijft ('zoon van David', 'koning in Jeruzalem'), evenals zijn opmerkingen over rijkdom, macht, wijsheid, grote

prestaties en een groot aantal vrouwen, wijzen allemaal in de richting van koning Salomo (zie 1:1,12,16; 2:4-9; 7:26-29; 12:9). Als we aannemen dat Salomo de schrijver is, dan vangen we in Prediker een glimp op van het dramatische verhaal van een koning die zijn regering prima begonnen is, maar daarna uit het oog verloren heeft wat het er in het leven echt belangrijk is (1 Kon. 11:1-13). Later in zijn leven is hij gaan terugkijken op alles wat hij gedaan had met de tijd die hem gegeven was. Zijn conclusies zijn tegelijk verontrustend en hoopvol.

De studie die we in deze brochure ondernemen zal het patroon volgen dat Salomo ook gebruikt: verwoorden van de antwoorden die op niets uitlopen, om daarna de weg naar de ware vervulling te wijzen. De zinloze en onbevredigende redenen om voor te leven zijn bijvoorbeeld leren, vluchten, werken en liefhebben.

LEREN

Ik zei tegen mezelf: Ik heb meer en groter wijsheid verworven dan iedereen die voor mij in Jeruzalem heeft geregeerd. Ik heb veel wijsheid en kennis opgedaan. Ik heb me er met hart en ziel voor ingespannen te ontdekken wat wijs is, en wat dwaas en onverstandig is. Maar ook dat, zo heb ik ingezien, is enkel najagen van wind. (Pred. 1:16-17)

Wat heeft Salomo geleerd over het leren?

In de tijd waarin hij leefde, stond de naam *Salomo* gelijk aan wijsheid. In het boek 1 Koningen lezen we dat er niemand voor of na hem was die zo wijs was als hij (3:7-12; 10:1-8). Hij was wijzer dan alle andere mensen in het Oosten en in Egypte (4:30). Hij wist genoeg om les te kunnen geven over bomen, dieren, vogels, kruipende wezens en vissen (4:33).

Al die kennis van Salomo kon de leegte die hij voelde niet opvullen.

Uit de hele wereld kwamen mensen om naar ‘professor’ Salomo te luisteren (10:24).

Hoe werd Salomo ‘wijzer’?

Salomo kwam erachter dat hij weliswaar een enorme berg kennis kon verzamelen,

maar dat hij nog steeds een grote leegte in zijn leven ervoer. Toen hij ouder werd, probeerde hij dat verlangen naar iets meer te vervullen door een antwoord te zoeken bij de goden van de volken om hem heen (1 Kon. 11:1-13). Al zijn kennis kon echter de leegte die hij voelde niet opvullen. Uiteindelijk ging Salomo beseffen dat hij helemaal op het verkeerde spoor zat.

Toen hij ouder werd, probeerde hij dat verlangen naar iets meer te vervullen door een antwoord te zoeken bij de goden van de volken om hem heen

Wat de dwaas treft, treft ook mij, zei ik tegen mezelf, dus waarvoor ben

ik eigenlijk zo uitermate wijs geweest? Ook dat is enkel leegte. Want zowel de wijze als de dwaas zal snel worden vergeten. Hoe bitter dat de wijze sterft, niet anders dan de dwaas.

Waarom zou je je druk maken om goed onderwijs?

Salomo kende ook de leegte van een leeg hoofd. Gebrek aan kennis is geen deugd.

Salomo ging nooit zover dat hij dwaasheid of domheid verheerlijkte. In feite zei hij:

Ik zag wel in dat wijsheid nuttiger is dan dwaasheid, zoals het licht nuttiger is dan de duisternis. Een wijze ziet tenminste wat hij doet, terwijl een dwaas in het duister tast (2:13-14).

Het is een goede zaak om kennis te vergaren. Hoe meer ‘Salomo’s’ we hebben in de wereld, hoe beter. Maar Salomo zelf besefte heel goed dat het najagen van kennis om de kennis zelf geen zin heeft. Hoe meer we leren, hoe

beter we beseffen dat weinig we eigenlijk weten. Je zult in wanhoop achterblijven als je hoop op vervulling is gelegen in het leren van feitelijke kennis (1:18).

Hoe meer we leren, hoe beter we beseffen hoe weinig we weten.

Wat is de juiste plek voor kennis?

Op een reclamebord voor een groot academisch ziekenhuis stond de leus: ‘Kennis geneest’. Daar zit wel iets in. Het klopt zeker wanneer onderzoek resulteert in een geneesmiddel of het voorkomen van ziekte. Maar kennis over genetica, bacteriën of maagsappen kan geen genezing bieden voor een gebroken hart. Met alle kennis op het gebied van thermodynamica, astronomie, geologie,

neurologie of meteorologie kun je het doel van het leven nog niet ontdekken. Met kennis van onze wereld kan het leven beschreven worden, maar het kan de weg die het leven gaat niet verklaren. Het kan ons geen waarden of ethiek bieden.

Kennis zonder waarden is als een schip zonder roer.

Dit is wel heel duidelijk geworden in onze tegenwoordige pogingen om het aantal tienerzwangerschappen te verlagen of de verspreiding van seksueel overdraagbare ziekten te stoppen. Kennis alleen is nooit de oplossing. We hebben waarden nodig! Kennis zonder waarden is als een schip zonder roer.

Salomo pleitte voor evenwicht. Het is prima om

te proberen slim te worden, maar we moeten niet vergeten dat het volstoppen van ons hoofd geen bevrediging beidt voor de diepste verlangens van ons hart. Kennis van het leven—de fysieke wereld hier en nu waarin we leven en rondlopen—levert niet alle kennis die we nodig hebben. We kunnen het ons niet veroorloven om kennis linkst te laten liggen van de wezenlijke geestelijke dimensie van ons leven.

We kunnen het ons niet veroorloven om kennis linkst te laten liggen van de wezenlijke geestelijke dimensie van ons leven.

VLUCHTEN

Ik zei tegen mezelf:

Kom, laat ik proberen de genoegens van het leven te smaken en te genieten van het goede. Maar ook dat, ontdekte ik, is enkel leegte. Vrolijkheid, zie ik tegen mezelf, is niet meer dan dwaasheid. En waar leidt vreugde toe? Ik heb mezelf ondergedompeld in de vrolijkheid van de wijn, en ik greep die dwaasheid aan om te onderzoeken of ik in mijn wijsheid—want die behield altijd de overhand—kon ontdekken wat een mens het

beste doen kan, dat luttel aantal levensdagen dat hij doorbrengt onder de hemel (Pred. 2:1-3).

Salomo beschikte over de middelen om vrijwel elk denkbare genot na te jagen. Hij volgde de filosofie van deze advertentieslogan: 'Je leeft maar een keer, dus geniet zo vaak je maar kunt!' Salomo heeft het geprobeerd. Hij pakte al het genot dat hij kon. Maar nooit kon hij dát te pakken krijgen waarnaar hij het meest verlangde. In 2:1-11 zegt hij dat al zijn inspanningen om de zin van het leven te ontdekken door van eten, seks, muziek en een prachtige omgeving te genieten, leken op het najagen van wind.

Hoe kun je je leeg voelen met een volle maag?

Salomo was een connaisseur van goede wijnen (2:3), en hij had het beste eten tot zijn beschikking (1 Kon. 4:22-23; 10:4-5). Maar al zat hij aan een tafel die volgeladen was

met culinaire heerlijkheden, zijn werkelijke verlangens bleven onvervuld. Hij schreef:

Al het gezwoeg dient ertoe dat de mens zijn buik vult, maar zijn verlangens blijven onvervuld (6:7).

Salomo had geleerd dat seksuele relaties doorgaans veel meer beloven dan ze kunnen waarmaken.

Waarom verloor seks zijn aantrekkingskracht?

Salomo's zoektocht naar genot werd bepaald niet bemoeilijkt door een gebrek aan seksuele partners. Hij had 700 vrouwen en 300 bijvrouwen (1 Kon. 11:3). 'Ik heb (...) het genot geproefd van vele, vele vrouwen' (2:8). Hij beschikte over een flinke harem vol vrouwen.

Er is niet zo veel veranderd sinds de tijd van Salomo.

We leven in een samenleving die totaal door seks wordt geobsedeerd. Maar Salomo had geleerd dat seksuele relaties doorgaans veel meer beloven dan ze kunnen waarmaken.

Waarom klonk de muziek zo flets?

Salomo genoot de aanwezigheid van vele goede zangers en zangeressen (2:8). Hij had geen mp3-speler met oordopjes nodig om overal waar hij ging van muziek te kunnen genieten. Hij kon het zich veroorloven om een reizende muziekgroep mee te nemen, of hij nu in zijn paleis was of door het land trok. Maar de prachtigste muziek hielp weinig om de akelige situaties van ongerechtigheid, lijden of wreedheid op te lossen die hij tegenkwam. Muziek kon het leven ten diepste geen betekenis geven. Het bood

afleiding, of gaf een beetje rust om de dag door te komen.

Waarom begon de schoonheid van tuinen en parken te verwelken?

De koning omgaf zichzelf met de prachtigste uitzichten en doorkijkjes. Hij probeerde met zijn ogen te genieten, met rijen van bloemen, bomen en struiken.

Ik heb voor mezelf paleizen gebouwd en wijngaarden geplant. Ik heb tuinen en parken aangelegd en daarin een keur van vruchtbomen geplant (2:5-6).

Maar terwijl de tuinmannen voor de planten zorgden, realiseerde Salomo zich dat zijn innerlijke leven overgroeid werd door het onkruid van de verwarring en de zelfzuchtige pleziertjes. Er was iets goed mis (2:11). Net zoals kortzichtig eigenbelang geleid had tot de vernietiging van de eerste tuin (Gen. 1-3), net zo had Salomo

geleerd dat de afwijzing van geestelijke wijsheid alle schoonheid in het leven teniet kon doen.

Hoe proberen de mensen van nu genot te vinden?

De mens is sinds de tijd van Salomo niet veel veranderd. We jagen nog steeds mooie momenten na, en blijven nog steeds achter met een handvol leegheid. Onze samenleving is geobsedeerd door seksuele bevrediging. Velen zoeken vervulling in eten en drinken. Anderen steken er al hun energie in om van hun huis een prachtige plek te maken. Weer anderen zoeken hun heil in drugs, dat hen er blind voor maakt dat hun leven eraan kapot gaat.

Wat ook het genot is dat we najagen, het eindresultaat is altijd het zelfde—het geeft geen blijvende bevrediging. De kick, de spanning, de opwinding en het gelach kunnen niet blijvend zijn.

WERKEN

Ik kreeg een afkeer van het leven. Elke bezigheid onder de zon ging me tegenstaan, want het is niet meer dan lucht en najagen van wind (Pred. 2:17-18).

Salomo's gevoel van ergernis over de eindeloze cyclus van werk is iets dat we allemaal wel kunnen meevoelen. Een moeder van kleine kinderen kan een halve dag bezig zijn met het wassen van kleren, en dat alleen maar om te zien hoe haar kinderen eten

op hun kleren morsen en 'per ongeluk' in de enige modderpoel in een straal van 300 kilometer vallen. Een zakenman kan een hele dag of een hele week aan een nieuw voorstel werken, alleen maar om het weer 'afgeschoten' te zien worden door zijn hogergeplaatsten. Of iemand kan een hele dag bezig zijn om zijn auto te wassen en in de was te zetten, alleen maar om later op diezelfde dag een aanrijding met veel blikshade mee te maken.

Hoe zou het zijn als u uw hele leven leefde met de houding dat alles dat u ooit bereikt waardeloos, zinloos, leeg en nutteloos is? Daar kan het op lijken wanneer u probeert om zonder God iets van uw leven 'onder de zon' te maken. Toen Salomo op zijn leven terugkeek, besefte hij dat hij veel te veel nadruk had gelegd op zijn eigen prestaties.

Wat had Salomo bereikt?

In 1 Koningen 1 tot en met 11 kunnen we uitgebreid lezen over alles wat Salomo bereikt had. Hij was ongelofelijk rijk (4:22-28; 10:14-29). De grenzen van zijn koninkrijk strekten zich uit van de rivier

Wie van geld houdt, kan er niet genoeg van krijgen. Wie verzot op rijkdom is, is altijd op meer gewin belust. Ook dat is enkel leegte.
—Salomo

de Eufraat tot aan de rand van Egypte (4:21). Hij had een prachtige tempel voor de Heer gebouwd (6:1-38), en ook zijn eigen paleis was een

schitterend meesterwerk (7:1-12). Zelfs andere koningen betaalden hem belasting (4:21; 10:14-15). Maar toen hij nadacht over al zijn eigen werk en dat van anderen, zei hij:

Welk voordeel heeft de mens van alles wat hij moeizaam heeft verworven? Hij jaagt het na en zwoegt ervoor onder de zon, maar alle dagen van zijn leven brengen hem verdriet, alles wat hij onderneemt brengt hem niets dan smart. Zelfs 's nachts vind hij geen rust. Ook dat is leegte (Pred. 2:22-23).

Wanneer hebben onze bezittingen ons in hun macht?

Velen vandaag de dag zouden het geweldig vinden om maar een fractie van de rijkdom te bezitten die Salomo had. Loterijen en kansspelen trekken mensen aan die hopen op die minieme kans op het grote geld. Mannen en

vrouwen bij televisieshows doen bijna alles om geld of grote prijzen te winnen. Maar Salomo herinnert ons eraan:

Wie van geld houdt, kan er niet genoeg van krijgen. Wie verzot op rijkdom is, is altijd op meer gewin belust. Ook dat is enkel leegte (Pred. 5:9; zie ook vers 14-15).

Wie altijd naar meer verlangt dan wat hij in handen heeft, die zal nooit tevreden zijn.

Wat is de juiste houding tegenover bezit?

Salomo zei:

Wanneer een mens geniet van rijkdom en bezit, wanneer hem dat door God wordt toegestaan als zijn rechtmatig deel en hij zich verheugt in alles wat hij

moeizaam heeft verworven, is dat een geschenk van God (5:18).

Wie altijd naar meer verlangt dan wat hij in handen heeft, die zal nooit tevreden zijn. Salomo wist ook dat iemand die alleen maar kijkt naar wat hij in handen heeft, terwijl zijn hart leeg is, nooit tevreden zou zijn.

De sleutel tot tevredenheid is gelegen in de erkenning van de ware bron van alles wat wij bezitten, evenals een gevoel van dankbaarheid jegens Hem die ons de kracht geeft om te werken en de vaardigheden om te slagen.

Waarom is het zinloos om je op te werken naar de top?

Veel mensen zetten al hun energie in om hogerop te komen en succes te hebben. Maar Salomo wist al dat iemand die naar de top opklimt, daar niet voor eeuwig zal blijven; hij is al snel weer vergeten wanneer iemand anders zijn plek

overneemt (Pred. 4: 13-16). Beroemdheid, prestige en macht zijn van korte duur en kunnen de diepe verlangens van het hart niet vervullen. Trouwens, Salomo wist nog iets anders dat we moeten beseffen: macht en beroemdheid vallen niet automatisch toe aan degene die ze het meest verdient (10:5-7).

Wie probeert zonder de Heer vervulling te vinden, die lijkt op iemand die probeert te tennissen zonder racket of te golfen zonder clubs.

Wat is dan het belang van werk?

Salomo vertelt ons dat werk een goede zaak kan zijn—als

je het niet te belangrijk maakt. In 2:24-25 herinnert hij ons aan Gods visie op werk en het ware doel van het leven. Vers 24 zegt:

Het is daarom nog maar het beste voor een mens dat hij zich aan eten en drinken te goed doet en volop geniet van alles wat hij moeizaam heeft verworven. En ook dat, zo heb ik ingezien, is in de hand van God.

Vers 25 gaat verder:

‘Want wie, zegt hij [God], kan zich te goed doen en genieten zonder dat ik ermee instem?’ Zo is dit nog aan het begin van het boek Prediker een duidelijke aanwijzing dat wij God nodig hebben om tijdens ons leven vervulling te vinden. Wanneer wij onze prioriteiten niet op orde hebben, werken we onszelf tegen. Wie probeert zonder de Heer vervulling te vinden, die lijkt op iemand die probeert te tennissen zonder racket of te golfen zonder clubs.

LIEFHEBBEN

Geniet van het leven met de vrouw die je bemint.

Geniet op alle dagen van je leven, die God je heeft gegeven. Het bestaan is leeg en vluchtig en je zwoegt en zwoegt onder de zon (Pred. 9:9).

Hoewel Salomo het huwelijk bevorderde, wist hij ook dat de betekenis en het doel van het leven niet te vatten zijn in welke menselijke relatie dan ook. In 9:9 gebruikt hij de woorden leeg en vluchtig om te benadrukken dat zijn advies om te genieten van het leven met je partner, advies is dat het leven draaglijker

kan maken, al kan het de betekenis van het leven niet verklaren. Uit ervaring wist hij dat de gezelschap van het huwelijk niet het antwoord was op de diepste behoeften van het hart. Salomo had het huwelijk geprobeerd—al 700 keer! Bovendien had hij ook nog eens 300 niet officiële vrouwen (1 Kon. 11:3). Maar Salomo wist dat hij zijn paleis nooit met genoeg vrouwen kon volstoppen om zijn behoefte aan God te vervangen.

Uit ervaring wist hij dat de gezelschap van het huwelijk niet het antwoord was op de diepste behoeften van het hart.

Salomo zag ook de waarde in van menselijk contact in het

algemeen. In 4:8-12 merkt hij op dat iemand die een vriend heeft om samen mee door het leven te gaan, er beter aan toe is dan een einzelgänger die alleen voor zichzelf leeft. Wie een vriend heeft, heeft iemand die hem in staat stelt productiever te zijn (vers 9), die hulp biedt wanneer hij het zwaar heeft (vers 10), die nare periodes draaglijker maakt (vers 11) en extra kracht geeft tegen vijandige aanvallen.

Is kameraadschap genoeg om voor te leven?

Het kan draaglijker zijn om als schipbreukeling op een onbewoond eiland te moeten verblijven wanneer je niet alleen maar net z'n tweeën bent. Maar die vriendschap zorgt er niet voor dat je van het eiland af komt of al je vragen over het leven dat je vroeger thuis had beantwoord worden.

Hoewel Salomo hoog op gaf van de deugden van het liefhebben en helpen

van andere mensen (zie ook 11:2), deed hij dat in het besef dat enkel het laten zien van liefde voor anderen, nog geen doel voor een doelloos leven oplevert. Daarom wijst hij het hele boek door ook op de noodzaak om Gods aandeel in dit en het komende leven te erkennen (2:24-25; 3:13-14,17; 5:1-7; 7:13-18; 8:12-17; 11:7-10; 12:1-14).

Jesus riep op tot liefde voor de naaste, als aanwijzing voor iemands liefde voor en toewijding aan God.

Echter, veel mensen erkennen de rol van God in het leven helemaal niet. Ze spreken alsof ze zich geen enkele zorg hoeven te maken over een komend oordeel. Ze zijn er niet mee bezig of

ze God wel liefhebben. Zij menen dat hun doel in het leven is om mensen lief te hebben en de wereld een stukje beter te maken. Ze redeneren dat we nu eenmaal samen op deze planeet vastzitten, en we dus net zo goed kunnen proberen met elkaar op te schieten en elkaar te helpen. Een bepaalde student omschreef de reden dat hij leefde bijvoorbeeld zo: 'Ik probeer met mijn leven een algemene positieve invloed uit te oefenen. Ik probeer een goed mens te zijn. Ik leef niet voor God; ik probeer er te zijn voor andere mensen.'

Wat is er belangrijker dan van mensen te houden?

Humanitaire inspanningen zijn edel en strekken tot aanbeveling. In feite zijn er talloze schriftverzen die aanmoedigen tot liefdevolle menselijke relaties. Jezus zei:

'Heb uw naaste lief als uzelf.' Hij legde de nadruk op de noodzaak van de liefde tot de ander toen hij het bekende verhaal van de humanitaire Samaritaan vertelde (Lucas 10:25-37).

Maar we moeten ook niet vergeten dat Jezus oproep tot liefde voor de naaste, als aanwijzing voor iemand liefde voor en toewijding aan God (Joh. 13:34; 15:9-12). Net voor het verhaal over de barmhartige Samaritaan lezen we:

'Heb de Heer, uw God, lief met heel uw hart en met heel uw ziel en met heel uw kracht en met heel uw verstand, en uw naaste als uzelf' (Luc. 10:27).

In een ander geval zei Jezus dat de liefde voor God het eerste en grootste gebod is (Matt. 22:37). Liefde voor onze medemens is mooi, maar kan neerkomen op het 'najagen van wind', tenzij we eerst de ware God liefhebben.

Wanneer kan onze liefde van blijvende betekenis zijn?

In het boek Prediker had Salomo het over de dwaasheid en het destructieve karakter van het ontbreken van liefde voor de ander (4:8; 7:9; 9:18). Hoewel hij zijn lezers aanmoedigde om vreugde te vinden in menselijke relaties, wees hij ook op de noodzaak om onze eerste aandacht aan onze relatie met God te besteden (12:13). En om ons hiervan goed te doordringen, had Salomo het over de wanhoop van iemand die alleen op menselijk vlak voor dit leven leeft.

Zonder kennis van God zouden we moeten erkennen dat het menselijke leven weinig meer is dan dat van de dieren (3:18-21; 9:2-4). We zouden niet weten dat de ziel van de mens voortleeft en in een komend leven voor God komt te staan. Al onze humanitaire inspanningen zouden geen

enkele eeuwigheidswaarde hebben. In het grote hoofdstuk van de bijbel over de liefde, 1 Korintiërs 13, wordt de grootheid van de liefde bezongen. Maar die liefde is alleen bereikbaar voor mensen die weten wat het betekent dat God je liefheeft en wat het is om Hem ook lief te hebben.

Zonder kennis van God zouden we moeten erkennen dat het menselijke leven weinig meer is dan dat van de dieren.

De liefde voor andere mensen is prima, maar kan geen fundament zijn waarop we ons leven bouwen. We hebben een reden om lief te hebben nodig die boven dit leven uitstijgt, en een liefde die geworteld is in de liefde van God (1 Joh. 4:7-5:3).

HET DOEL VAN HET LEVEN ONTDEKKEN

Salomo leerde met vallen en opstaan dat hij niet kon leven alsof God er niet was. Hoewel hij al diverse malen eerder in Prediker heeft laten doorschemeren wat het uiteindelijke antwoord is (2:24-25; 3:11-14,17; 5:1-7,18-20; 7:16-18; 8:12; 11:8-9; 12:1), volgt zijn sterkste uitspraak over het doel van het leven in de twee laatste verzen van het allerlaatste hoofdstuk.

Alles wat je hebt gehoord komt hierop neer: heb ontzag voor God en leef zijn geboden na. Dat geldt voor ieder mens, want God oordeelt over elke daad, ook over de verborgen daden, zowel over de goede als de slechte (12:13-14).

Daar heb je het. Ons uiteindelijke doel heeft alles te maken met onze relatie met de God die ons gemaakt heeft. Als we menen dat we

ermeewegkomen om op onszelf gericht te zijn, kunnen de woorden van Salomo ons eraan herinneren dat we allemaal op weg zijn naar een dag waarop we aan God rekenschap zullen afleggen.

Wat betekent het om 'ontzag voor God te hebben' en 'zijn geboden na te leven'?

WETEN WIE ER DE BAAS IS

Veel mensen reageren negatief op de gedachte dat ze ontzag voor God moeten hebben (of 'God moeten 'vrezen' zoals het in vroegere vertalingen staat). Ze geloven graag dat God liefdevol, vriendelijk en zachtaardig is (wat Hij ook is). Ze benadrukken dat iemand die Jezus' genadige aanbod van vergeving aanvaard heeft, mag weten dat Gods toorn over zijn zonde al omwille van hem door Christus overgenomen is. Is het advies van Salomo dan alleen van belang voor een ongelovige of iemand

die in de tijd van het Oude Testament leefde? Nee. Salomo heeft het er immers over dat alle mensen ontzag voor God moeten hebben. Bovendien klinkt de oproep om ontzag voor God te hebben ook in het Nieuwe Testament.

Wat betekent het om ontzag voor God te hebben?

Mensen die een irrationele fobie hebben (hoogtevrees, claustrofobie, angst voor

menigten, liften, water, duisternis of beestjes) zoeken vaak psychologische hulp op om hun onnatuurlijke en verlamdende angst te boven te komen. Ontzag voor God is echter geen irrationele emotie. Het is volmaakt logisch wanneer je echt beseft wie God is.

De juiste soort vrees voor de Heer zal ons naar Hem toe drijven, niet van Hem af!

Het bijbelse idee van ontzag voor de Heer omvat erkenning van zijn macht, grootheid, gezag en heiligheid. Het is een gezonde vorm van angst. Het betekent dat we Hem respecteren en rillen bij de gedachte aan zijn oordeel over onze zonde, dat we eerbied voor Hem hebben en Hem erkennen en eren als onze

absolute Heer en Meester. De juiste soort vrees voor de Heer zal ons naar Hem toe drijven, niet van Hem af!

Welke voorbeelden zijn er in de bijbel?

Veel mannen en vrouwen in de bijbel worden omschreven als mensen die ontzag voor God hadden. Anderen werden specifiek opgeroepen om Hem te vrezen. Enkele voorbeelden:

- Abraham gaf blijk van zijn ontzag voor de Heer toen hij Isaak offerde (Gen. 22:12).
- De Egyptische vroedvrouwen die weigerden de Hebreeuwse jongentjes te doden vreesden God (Ex. 1:21).
- Van Job wordt gezegd dat hij een goed voorbeeld was van iemand die God vreesde (Job 1-2).
- Koning David riep alle gelovigen op om ontzag voor de Heer te hebben en zijn gunst te genieten (Psalm. 34:7,9-10).

- De sterke vrouw van Spreuken 31 wordt geprezen als vrouw die ontzag voor de Heer heeft (vers 30).
- Bepaalde mensen die naar Jezus kwamen luisteren werden opgeroepen bang te zijn voor God die in de Gehenna zou kunnen werpen (Lucas 12:5).
- Cornelius was een man met ontzag voor God die het evangelie in blijdschap aannam (Hand. 10:22-48).
- Paulus riep de Filippenzen op om 'zich te blijven inspannen voor hun redding' en dat te doen 'in diep ontzag voor God' (Fil. 2:12).
- Petrus moedigde de gelovigen aan om in ontzag voor God te leven (1 Pet. 1:17).
- De mensen die in de hemel opgeroepen worden om God te loven, zijn 'zijn dienaren die ontzag voor hem hebben' (Openb. 19:5).

Waarom wil God dat wij ontzag voor Hem hebben?

Zoals Salomo zei bestaat het doel van het leven in het ontzag hebben voor en gehoorzamen van God. Wanneer we de Heer vrezen, eerbiedigen en eren, laten we zien dat we Hem erkennen en aanvaarden voor wat Hij is. Dan hebben we de juiste relatie met Hem, als

Ontzag hebben voor de Heer betekent dat we Hem serieus nemen en ernaar verlangen Hem te behagen met alles wat we doen en zeggen.

schepsel voor de Schepper. Ontzag hebben voor de Heer betekent dat we Hem serieus nemen en ernaar verlangen Hem te behagen met alles wat we doen en zeggen. Daarmee

tonen we aan dat we beseffen dat we met Hem rekening hebben te houden voor de wijze waarop we van minuut tot minuut onze tijd gebruiken.

Ontzag voor God kan ook maken dat ongelovigen vergeving van hun zonden in Christus gaan zoeken. En het maakt dat gelovigen de vruchten van het geloof voortbrengen en rechtop kunnen staan op de dag waarop ze voor Christus moeten verschijnen (2 Kor. 5:9-10; 7:1)

Wat hebben ontzag en aanbidding met elkaar te maken?

Ontzag voor God is nauw verbonden met de aanbidding van God. In Prediker 4:17-5:6 heeft Salomo het over de manier waarop we Gods huis bezoeken. Vers 1 zegt:

Wees niet te haastig met je woorden en doe God niet overijld met heel je hart geloften. Want God is in de hemel en jij bent op aarde, dus moet je spaarzaam met je woorden zijn.'

In vers 6 sluit hij af met:
*Dromerij en lege woorden
zijn er al genoeg. Dus heb
ontzag voor God.*

Een juiste houding tegenover God is dan ook van wezenlijk belang om Hem op een goede manier te kunnen aanbidden.

Zijn er tegenwoordig nog mensen die ontzag voor God hebben?

In een brief die we bij RBC Ministries ontvangen schreef een vrouw: 'Wat doen mensen die niet op God vertrouwen? Dat heb ik nooit begrepen. Ik heb Hem elk uur van iedere dag nodig. Zij ook, maar hoe komt het dat ze dat niet doorhebben?' Zij begrijpt wat het betekent om met ontzag en in alle nederigheid voor de Heer te staan. Ze erkent haar afhankelijkheid van Hem. Ze is er mee bezig hoe ze voor Hem kan leven.

Velen van ons echter hebben tegenwoordig een andere houding. Sommigen zijn regelrechte atheïsten. Anderen zijn religieus aan

de buitenkant—ze gaan tenminste elke week naar de kerk. Een groot aantal mannen en vrouwen zeggen in God te geloven, maar laten Hem nauwelijks of helemaal geen rol spelen in hun leven van alledag. Ze beweren te geloven, maar ze leven als ongelovigen. Dat is een van de redenen waarom de bijbel vol staat met oproepen om ontzag voor de Heer te hebben.

Het is gemakkelijk genoeg om te vergeten dat wij God nodig hebben. Het is gemakkelijk om zo op te gaan in onze eigen ideeën van het doel van het leven, dat we de echte reden vergeten waarom God ons in het leven heeft geroepen. Hij wil onze loyaliteit, onze genegenheid, onze vriendschap en onze aanbidding. Hij wil dat we alles uit ons leven halen, zodat we op een dag voor Hem zullen staan en Hij zal kunnen zeggen: 'Voortreffelijk, je bent een goede en betrouwbare dienaar' (Matt. 25:21).

Om Over Na Te Denken

Waar bent u bang voor? Als u God op de juiste manier vreest, waarvoor hoeft u dan niet bang te zijn (1 Joh. 4:17-21)? Waarom is ontzag voor de Heer de basis voor alle wijsheid (Job 28:28; Pred. 1:7; 9:10; 15:3)?

ZIJN AANWIJZINGEN VOLGEN

Of je nu een taart gaat bakken of een wolkenkrabber gaat bouwen, je succes hangt af van je vermogen om de aanwijzingen op te volgen. Je kunt niet verwachten dat de taart goed smaakt als je de verkeerde ingrediënten gebruikt. En je zou niet moeten proberen een hoog gebouw neer te zetten zonder een goede fundering en stevige materialen. Waarom denken we dan dat we Gods aanwijzingen voor het leven kunnen negeren, en toch vervulling vinden? Maar al te vaak denken we dat wij het beter weten dan God, hoe wij moeten leven.

Salomo liet zich meeslepen door het gevoel hoe belangrijk en wijs hij wel niet was. Hij vergat dat God veel slimmer is dan hij ooit zou kunnen zijn. Hij hield zichzelf voor de gek met de gedachte dat het genot van het aardse leven beter was dan de vreugde van het leven voor God. Hij liep in de val van het doen van investeringen voor de korte termijn en het negeren van het eeuwige.

Maar Salomo heeft van zijn fouten geleerd. Aan het eind van Prediker schreef hij dat de sleutel tot het vinden van de zin van het leven bestaat in het 'ontzag hebben voor God en naleven van zijn geboden' (12;13).

Wat betekent het om zijn geboden na te leven?

Dit betekent dat we doen wat God van ons vraagt, wat het ook is. Voor gelovigen in de oudtestamentische tijd zoals Salomo, hield dat in dat hij de Tien Geboden hield, evenals de honderden andere wetten op het gebied van het privé-, het sociale en het religieuze leven. Voor ons vandaag betekent het naleven van Gods geboden dat we zowel de tijdloze principes van het Oude Testament als de nieuwtestamentische principes voor het leven onder het nieuwe verbond van de genade gehoorzamen.

Jezus zei tegen zijn discipelen: 'Als je mij liefhebt, houd je dan aan mijn geboden' (Joh. 14:15). Ook lezen we

in 1 Johannes: 'Want God liefhebben houdt in dat we ons aan zijn geboden houden. Zijn geboden zijn geen zware last (...) ' (5:3). In Johannes 15:9-11 zegt Jezus dat gelovigen die zich aan zijn geboden houden, grote vreugde zullen ervaren.

Welke zijn de belangrijkste geboden?

We hebben elke aanwijzing van God op te volgen en elk van zijn voorschriften te gehoorzamen, maar sommige zijn meer fundamenteel en allesomvattend dan andere. Om God te kunnen behagen, moet je bijvoorbeeld kind van Hem worden. Iedereen die zich tot God wendt, voor Hem zijn eigen ongehoorzaamheid erkent (Rom. 3:23), aanvaardt dat Christus voor hem gestorven is (Joh. 3:16) en Gods genade persoonlijk aanneemt (Rom. 6:23), zet de eerste onmisbare stap op de weg van de gehoorzaamheid aan God. Toen de mensen aan Jezus vroegen hoe ze moesten doen wat God

wil, zei Hij: 'Dit moet u voor God doen: geloven in hem die hij gezonden heeft' (Joh. 6:29).

Nog twee andere geboden worden door Jezus aangehaald als de voornaamste die er zijn. Jezus vatte de Wet en de Profeten samen met de uitspraak dat we God en de naaste moeten liefhebben (Matt. 22:36-40).

Wat gebeurt er als we niet gehoorzamen?

Wie probeert vervulling te vinden en tegelijk ongehoorzaam aan God is, lijkt op iemand die probeert een vuur aan te steken met water. Dat werkt gewoon niet. Je kunt niet een dodelijke dosis cyanide slikken en verwachten dat je het overleeft. Je kunt niet je hand in kokend water doen zonder je te branden. En je kunt niet ongehoorzaam zijn aan God zonder dat het ernstige gevolgen heeft.

In het laatste vers van Prediker wijst Salomo op onze verantwoordelijkheid jegens de Heer. Hij schrijft: '(...) want God

oordeelt over elke daad, ook over de verborgen daden, zowel over de goede als de slechte' (12:14). Er is niemand die zijn verantwoordelijkheid kan ontlopen (3:17; 8:12-13; 11:9).

*Wie probeert
vervulling te
vinden en tegelijk
ongehoorzaam
aan God is, lijkt op
iemand die probeert
een vuur aan te
steken met water.*

Iemand die nooit de eerste stap van gehoorzaamheid zet en zijn vertrouwen in Christus stelt, zal zonder vergeving en onder het oordeel voor God komen te staan (Openb. 20:7-15). Wie in Christus geloof zal voor God staan en rekenschap afleggen van zijn leven en dienovereenkomstig beloofd worden (1 Kor. 3:10-15; 2 Kor. 5:10).

Hoe kan onze gehoorzaamheid een zoekende wereld helpen om de zin van het leven te vinden?

In de brief die de apostel Paulus aan de Filippenzen schreef, vinden we verschillende aanwijzingen voor de vraag hoe we aan de wereld kunnen laten zien dat de ware vervulling ontvangen wordt door het kennen en gehoorzamen van God. Wanneer wij in staat zijn om te zeggen 'voor mij is leven Christus en sterven winst' (1:21), dan laten wij aan de wereld zien wat er de moeite waard is om voor te leven en te sterven. Wanneer we met andere gelovigen één zijn, laten we aan Gods tegenstanders zien dat ze het niet zullen redden (1:28). Wanneer we oog hebben voor de belangen van anderen (2:4), dan laten we zien wat het betekent om een onzelfzuchtig leven te leiden en op Christus te lijken. Wanneer we onberispelijk leven, stralen we als sterren

in het midden van de donkere wereld (2:15). Wanneer we een hemels doel nastreven, vormen we een duidelijk contrast met hen die door hun eigen aardse verlangens beheerst worden (3:17-21). Wanneer we tevreden zijn of we nu arm of rijk zijn (4:11-13), laten we zien dat we de zin van het leven niet zoeken in materie en bezit, maar in onze geestelijke relatie met God.

Om Over Na Te Denken

Waarom zijn kinderen ongehoorzaam aan hun ouders? Waarom breken volwassen mensen de wet? Waarom kozen de mannen en vrouwen van het geloof die in Hebreëen 11 genoemd worden ervoor om God te gehoorzamen? Wanneer worstelt u met de gehoorzaamheid aan God? Wanneer lijkt het onlogisch om Hem te gehoorzamen? Vraag of God u de terreinen van uw leven wil laten zien die u onder zijn heerschappij moet brengen.

VOOR DE HEERLIJKHEID VAN GOD

Volgens de kleine Westminster belijdenis is het doel van uw en mijn leven 'de verheerlijking van God en volle eeuwige vreugde in Hem te hebben' (vert. G. van Rongen, De Vuurbaak, 1986). Dat is een uitspraak die gebaseerd is op talloze verzen in de bijbel waarin we opgeroepen worden om zo te leven dat we op de grootheid van God gericht zijn. God verheerlijken betekent Hem eren, Hem aanbidden en Hem de lof geven die Hem toekomt. Hier volgen enkele van de ruime keuze aan verzen die het hebben over de verheerlijking van God.

- Erken de HEER, stammen en volken, erken de HEER, zijn majesteit en macht, erken de HEER, de majesteit van zijn naam (1 Kron. 16:28-29).

- De grootheid van mijn Vader zal zichtbaar worden wanneer jullie veel vrucht dragen en mijn leerlingen zijn (Joh. 15:8).
- Moge God, die ons doet volharden en ons troost geeft, u de eensgezindheid geven die Christus Jezus van ons vraagt. Dan zult u eendrachtig en eenstemmig lof brengen aan de God en Vader van onze Heer Jezus Christus (Rom. 15:5-6).
- U bent gekocht en betaald, dus bewijs God eer met uw lichaam (1 Kor. 6:20).
- Dus of u nu eet of drinkt of iets anders doet, doe alles ter ere van God (1 Kor. 10:31).
- Aan hem komt de eer toe, in de kerk en in Christus Jezus, tot in alle generaties, tot in alle eeuwigheid. Amen (Ef. 3:21).

OM ANDEREN TE KUNNEN HELPEN

Wij hebben de volgende vragen hier voor u op een rijtje gezet om u te helpen anderen te onderwijzen en richting te geven. Het idee is om samen over deze vragen na te denken voordat u het betreffende punt nader bestudeert—als een soort vragen vooraf.

NAJAGEN VAN WIND

Leren

1. Hoe komt het dat Salomo goed over onderwijs kon spreken (1 Kon. 3:7-12; 10:1-13)?
2. Wat schrijft Salomo over de grenzen van de kennis (Pred. 1:16-17; 2:15-16)?
3. Wat schrijft Salomo over de voordelen van de kennis (Pred. 2:13-14)?

4. Wat is het voornaamste om te weten (Jer. 9:23-24)?

Vluchten

1. Welke zeven zaken om van te genieten heeft Salomo onderzocht (Pred. 2:1-11)?
2. Wat heeft Salomo over elk van deze zaken geleerd?
3. Welke houding had Mozes tegenover dergelijke zaken (Heb. 11:24-26)?

Werken

1. Wat had Salomo bereikt (1 Kon. 4:20-34; 6:1-7:12)?
2. Welke conclusie trok Salomo uit alles wat hij ondernomen had (Pred. 2:17-18)?
3. Waardoor is ons werk van blijvende betekenis (Pred. 5:19; 12:13-14; Fil. 4:11-13)?

Liefhebben

1. Wat zijn de voordelen van menselijk contact (Pred. 4:9-12)?
2. Waarom kan een liefhebbende partner de

- zinneloosheid van het leven niet wegnemen (Pred. 9:9)?
3. Wat is er belangrijker dan het betonen van liefde aan mensen (Luc. 10:27)?

HET DOEL VAN HET LEVEN ONTDEKKEN

Weten Wie Er De Baas Is

1. Welke gevolgen moet het feit dat we aan God rekenschap hebben af te leggen voor ons leven hebben (Pred. 11:9; 12:13-14)?
3. Wat betekent het om ontzag voor God te hebben (12:13-14)?
4. Helpt ontzag voor God ons om dichter bij Hem te komen of juist niet (Spr. 8:13)?
5. Welke verkeerde angsten worden uitgedreven door de juiste 'vrees' (het ontzag voor God) (1 Joh. 4:17-21)?

Zijn Aanwijzingen Volgen

1. Waarvan ontdekte Salomo dat het de sleutel voor een zinvol leven was (Pred. 12:13-14)?
2. Wat betekent het om Gods geboden na te leven (Joh. 14:15)?
3. Welke geboden zijn de voornaamste
4. (Matt. 22:36-40)?
5. Hoe kan uw gehoorzaamheid aan God anderen helpen (Fil. 1:10-11,21; 2:15)?

DE ZIN VAN UW LEVEN

Neem mij niet kwalijk, maar ik kan zien wat uw doel is. Inderdaad. De manier waarop u leeft, laat zien waarvoor u echt leeft.

Daden zeggen meer dan woorden.

Test uzelf. Bekijk de volgende lijst met de levensdoelen die we in deze brochure besproken hebben. Kijk naar uw eigen leven en evalueer waar uw energie in is gaan zitten. Probeer u:

- Er beter van te worden?
- Plezier te hebben?
- Hard te werken?
- Van mensen te houden?
- God te behagen?

Ondersteunen de antwoorden op onderstaande vragen het antwoord dat u zojuist gegeven hebt?

- Waarmee brengt u uw tijd door?
- Kent u Gods Woord zodat u weet hoe u moet gehoorzamen?
- Als u eerlijk bent, kunt u dan zeggen dat u echt naar de wil van God leeft? Zo niet, waarom niet?

- Geniet u van uw leven?
- Wat zijn de grootste frustraties van uw leven?
- Waaruit probeert u bevrediging te halen?
- Van welke dingen die u doet kunt u zeggen dat ze eeuwigheidswaarde hebben?

Als deze vragen u een ongemakkelijk gevoel geven, dan heeft u het misschien net als Salomo nodig om de zinloosheid te gaan zien van een leven voor iets anders dan Gods plan en bedoeling.

Als u nooit die eerste noodzakelijke stap gezet hebt om op Christus te vertrouwen om u te redden van Gods oordeel over uw ongehoorzaamheid, neem dan hier en nu zijn aanbod van vergeving aan. Hij wil u graag vergeven, en u een nieuw doel geven en de kracht om ernaar te leven (Joh. 3:16; Rom. 5-8). Vraag Hem om u te helpen alles uit het nieuwe leven dat u ontvangen heeft te halen wat u kunt. Jezus zei: 'maar ik ben gekomen om hun het leven te geven in al zijn volheid' (Joh. 10:10).